

Czesław MICHAŁOWSKI, Bogumił CZŁONKA

Plony zbóż i okopowych w rolniczych zakładach doświadczalnych Akademii Rolniczej w Lublinie i rolniczych gospodarstwach rodzinnych w tych samych gminach w latach 1977-1991. II

The Yields of Grain and Root Crops in Agricultural Experimental Stations of the Agricultural University in Lublin and in Agricultural Family Farms of the Same Communes in the Years 1977-1991. II

Poprzednia publikacja (1) nie uwzględniała plonowania zbóż i okopowych w konkretnych RZD i gminach. Taki sposób prezentowania gospodarstw będących własnością Uczelni bądź rodzin rolniczych zacierał różnice w obrębie każdej z tych kategorii, a także i pomiędzy nimi. Natomiast niniejsza praca, będąca wynikiem pogłębionej analizy, stara się je ujawnić, pomijając jednakże cały szereg czynników siedliskowych i pozasiedliskowych, warunkujących plony omawianych roślin w analizowanych latach (2).

Statystyczne opracowanie danych uzyskanych jak w cz. I (1) oparto na procedurze Tukeya (3). Z analizy wyłączono niektóre gatunki zbóż i okopowych, uprawiane sporadycznie w RZD w badanym piętnastoleciu.

OMÓWIENIE WYNIKÓW

Przeciętne plony zbóż w Rolniczych Zakładach Doświadczalnych były istotnie większe w porównaniu z gospodarstwami rodzinnymi (tab. 1). W omawianym piętnastoleciu największe plony pszenicy uzyskano w RZD Felin (50,9 dt z 1 ha), najmniejsze w RZD Bezek (43,5). Podobnie układało się zróżnicowanie średnich plonów jęczmienia, które w RZD Felin wyniosło 43,7 dt, gdy w RZD Bezek 36,1 dt z 1 ha. Natomiast wydajność owsa z jednostki powierzchni była prawie identyczna w RZD Felin i RZD Czesławice (odpowiednio 44,5 i 44,7 dt), a znacznie mniejsza w RZD Uhrusk (37,9 dt).

Wydajność pszenicy i jęczmienia w rolniczych gospodarstwach rodzinnych była największa w gminie Lublin (odpowiednio 33,4 i 32,7 dt z 1 ha), a najmniejsza w gminie Wola Uhruska (odpowiednio 26,8 i 27,0 dt z 1 ha). W gminie Nałęczów stwierdzono największe średnie plony owsa (29,2 dt z 1 ha), zaś najmniejsze w gminie Wola Uhruska (23,1 dt).

Tab. 1. Przeciętne plony zbóż w rolniczych zakładach doświadczalnych i rolniczych gospodarstwach rodzinnych w tych samych gminach w latach 1977-1991, w dt z 1 ha
 Mean yields of grain crops at agricultural experimental stations and family farms of the same communes in the years 1977-1991 in dt from 1 ha

Gatunek	RZD	Plon	Różnica w plonach w dt z 1 ha%	NIR (p = 0,05)
	Gmina			
Pszenica	Felin	50,9	17,5	5,4*
	Lublin	33,4		
Pszenica	Częstowice	47,6	14,7	3,8*
	Nałęczów	32,9		
Pszenica	Uhrusk	44,6	17,8	3,7*
	Wola Uhruska	26,8		
Pszenica	Bezek	43,5	14,3	2,7*
	Siedliszcze	29,2		
Żyto	Uhrusk	38,4	15,1	2,3*
	Wola Uhruska	23,3		
Jęczmień	Felin	43,7	11,0	3,1*
	Lublin	32,7		
Jęczmień	Uhrusk	38,7	11,7	3,4*
	Wola Uhruska	27,0		
Jęczmień	Bezek	36,1	6,5	3,1*
	Siedliszcze	29,6		
Owies	Felin	44,5	16,5	9,1*
	Lublin	28,0		
Owies	Częstowice	44,7	15,5	4,1*
	Nałęczów	29,2		
Owies	Uhrusk	37,9	14,8	3,8*
	Wola Uhruska	23,1		

* Różnica istotna.

Tab. 2. Przeciętne plony okopowych w rolniczych zakładach doświadczalnych i rolniczych gospodarstwach rodzinnych w tych samych gminach w latach 1977-1991, w dt z 1 ha
 Mean yields of root crops at agricultural experimental stations and family farms of the same communes in the years 1977-1991, in dt from 1 ha

Gatunek	RZD	Plon	Różnice w plonach w dt z 1 ha%	NIR (p = 0,05)
	Gmina			
Burak cukrowy	Felin	370,9	92,7	61,7*
	Lublin	278,2		
Burak cukrowy	Uhrusk	324,8	63,9	77,6
	Wola Uhruska	388,7		
Burak cukrowy	Bezek	352,5	23,4	25,8
	Siedliszcze	329,1		
Ziemniak	Felin	252,7	55,6	46,4*
	Lublin	197,1		
Ziemniak	Częstowice	356,4	153,4	36,9*
	Nałęczów	203,0		
Ziemniak	Uhrusk	275,5	97,0	39,1*
	Wola Uhruska	178,5		

* Różnica istotna.

Plony żyta analizowano tylko w RZD Uhrusk i gospodarstwach rodzinnych gminy Wola Uhruska ze względu na sporadyczność uprawy tego gatunku w innych gospodarstwach Uczelni. Wydajność żyta była w RZD znacznie większa.

W gospodarstwach uczelnianych największe plony buraka cukrowego uzyskano w RZD Felin (370,9 dt z 1 ha), najmniejsze w RZD Uhrusk (324,8 dt). Nie analizowano plonów buraka cukrowego w RZD Czesławice ze względu na niesystematyczną uprawę tej rośliny.

Największą wydajność buraka cukrowego stwierdzono w gospodarstwach rodzinnych gminy Wola Uhruska (388,7 dt z 1 ha), najmniejszą w gminie Lublin (278,2 dt). Różnice w średnich plonach buraka cukrowego omawianych kategorii gospodarstw były istotne tylko w przypadku RZD Felin i gminy Lublin, nieistotne zaś w relacjach RZD Uhrusk - gospodarstwa rodzinne gminy Wola Uhruska i RZD Bezek - gospodarstwa rodzinne gminy Siedliszcze (tab. 2).

Wydajność ziemniaka była w RZD istotnie większa w porównaniu z gospodarstwami rodzinnymi (tab. 2).

Spośród gospodarstw uczelnianych największą wydajność bulw osiągnięto w RZD Czesławice (356,4 dt z 1 ha), najmniejszą w RZD Felin (252,7 dt). Natomiast w gospodarstwach rodzinnych rolnicy gminy Nałęczów uzyskiwali największe plony (203,0 dt z 1 ha) w porównaniu z podobnymi w gminach Lublin i Wola Uhruska (odpowiednio 197,1 dt i 178,5 dt z 1 ha).

WNIOSKI

1. Plony zbóż i ziemniaka we wszystkich analizowanych rolniczych zakładach doświadczalnych były istotnie większe w porównaniu z rolniczymi gospodarstwami rodzinnymi w tych samych gminach.

2. W RZD Felin uzyskiwano istotnie większe plony buraka cukrowego niż w gospodarstwach rodzinnych gminy Lublin, natomiast różnice w plonowaniu tej rośliny w obu kategoriach omawianych gospodarstw gmin Wola Uhruska i Siedliszcze okazały się statystycznie nieistotne.

PIŚMIENNICTWO

1. Człotka B., Michałowski Cz.: Plony zbóż i okopowych w rolniczych zakładach doświadczalnych Akademii Rolniczej w Lublinie i rolniczych gospodarstwach rodzinnych w tych samych gminach, w latach 1977-1991. Cz. I. Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska, sectio E, Lublin 1994.
2. Michałowski Cz.: 25 lat działalności Zakładu Upowszechniania Postępu w Rolnictwie i Pozaszkolnej Oświaty Rolniczej Akademii Rolniczej w Lublinie. Mat. konf. nauk". Metodyczne i dydaktyczne problemy doradztwa rolniczego w Akademiach Rolniczych". ATR i in., Bydgoszcz 1986.
3. Okta W.: Elementy statystyki matematycznej i metodyka doświadczalnictwa. PWN, Warszawa 1974.

SUMMARY

The following conclusions are arrived at on the basis of the studies:

1. The yields of grain crops and potatoes in all the analyzed agricultural stations were significantly higher as compared to the agricultural family farms of the same communes.
2. Significantly higher yields of sugar beet were obtained at the Agricultural Experimental Station than in family farms of the Lublin commune, while the differences in the yielding of this plant in both categories of the discussed farms of the communes of Wola Uhruska and Siedliszcze proved to be statistically insignificant.